

III. GŁOS SAMORZĄDOWCÓW

Artykuły prezentują wypowiedzi przedstawicieli samorządu terytorialnego, zachowując formę i treść jaka wpłynęła do redakcji „Biuletynu Informacyjnego”.

ROLA KOMISJI REWIZYJNYCH W ASPEKcie SPRAWOWANEJ FUNKCJI KONTROLNEJ, OPINIODAWCZEJ, WNIOSKODAWCZEJ

Kończy się 4-letnia kadencja samorządów, zbliżają się kolejne wybory. Dla samorządowców szczebla powiatowego i wojewódzkiego jest to pierwszy etap działalności.

Strukturę administracyjną kraju ukształtowała ustawa z 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa.

Zgodnie z art. 2 wspomnianej ustawy powstało w nowych granicach województwo Kujawsko – Pomorskie. Mimo wielu problemów województwo umocniło się, pokonaliśmy problemy organizacyjne, mamy dobrze działające struktury. Dla wielu województw większych i silniejszych ekonomicznie możemy być przykładem dobrej organizacji i efektywnych rozwiązań. Uważam, że dzieje się tak dzięki bogatej współpracy Sejmiku i Komisji z Zarządem i Urzędem Marszałkowskim.

Jako radny województwa i samorządowiec przez wiele lat pracujący w gminie szczególną wagę przywiązuję do stylu i firmy pracy komisji. Zgodnie z art. 28 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa nasz Sejmik powołał 12 stałych komisji.

Ponieważ mam zaszczyt i honor pełnić funkcję Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego chciałbym z perspektywy minionego czasu i zdobytych doświadczeń spojrzeć na rolę i pozycję tej komisji w samorządzie naszego województwa.

Komisja Rewizyjna jest szczególnym wewnętrznym organem Sejmiku. Zgodnie z art. 30 wspomnianej już ustawy jest to jedyna komisja obligatoryjnie powołana przez Sejmik. Wysoką pozycję komisji podkreśla możliwość wyboru do składu komisji tylko radnych Sejmiku. W skład komisji wchodzi 11 radnych. Są to przedstawiciele wszystkich klubów działających w Sejmiku, a więc SLD, Platformy Obywatelskiej, AWS i PSL.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Komisja Rewizyjna pełni funkcję kontrolną, opiniodawczą, i wnioskodawczą. Wyznacznikiem zakresu naszych działań sprawdzająco – kontrolnych jest roczny plan pracy.

Jako przewodniczący Komisji Rewizyjnej staram się, aby udział w tworzeniu projektu planu pracy miały wszystkie komisje Sejmiku. Mogą one w terminie do 15 grudnia przysyłać do naszej komisji swoje propozycje, które staramy się uwzględniać w projekcie. Przy tworzeniu ostatecznego projektu, który przesyłamy do zatwierdzenia przez Sejmik korzystamy również z uwag i sugestii Prezydium Sejmiku. Po uchwaleniu planu pracy

przez Sejmik staje się on najważniejszym dokumentem, który określa zakres naszego działania w danym roku.

Odstąpienie od planu pracy – lub zajęcie się innymi zagadnieniami (które trzeba przeanalizować i wydać opinię) jest możliwe tylko za zgodą Sejmiku wyrażoną w formie uchwały na posiedzeniu plenarnym. Z tego co przedstawiłem wynika, że zasady i formy działania Komisji rewizyjnej Sejmiku są wyraźnie określone.

Zasadnicza część pracy sprawdzająco – kontrolnej odbywa się w trzyosobowych zespołach kontrolnych. Wspomniane zespoły kontrolne mają bardzo wiele do zrobienia i spoczywa na nich duża odpowiedzialność.

Z dużym zadowoleniem chciałbym podkreślić, że mimo różnic politycznych i niekiedy ostrych dyskusji nasze działania są rzetelne i obiektywne. Końcowe wnioski i decyzje naszej Komisji rewizyjnej są sprawiedliwe i nie budzą sprzeciwu kontrolnych jednostek. Jako przewodniczący uważam, że jest to sukces wszystkich członków komisji.

Muszę jednak powiedzieć, że rozmiar zadań i ilość jednostek, w których Komisja Rewizyjna na szczeblu województwa powinna przeprowadzać działania kontrolno – sprawdzające przerasta nasze możliwości. Okres minionych 4 lat, był to okres tworzenia się i kształtowania struktur samorządu wojewódzkiego. Ten organizm Kujawsko – Pomorski powstał z 3 byłych województw. Zdarzało się, że interesy lokalne przeważały nad interesami całego województwa. W takich sytuacjach Komisja Rewizyjna powinna kontrolować, oceniać, informować Sejmik oraz przedstawiać wnioski. Sejmik nie zlecał nam takich zadań.

Myślę, że jedną z przyczyn niewykorzystania Komisji Rewizyjnej do analizowania takich złożonych problemów jest to, że zgodę musi wyrazić Sejmik w formie uchwały. Zbyt długa procedura przygotowania projektu uchwały, opinie klubów, Komisji i różnorodne stanowiska. Uważam że w przyszłości ustawodawca powinien pójść w kierunku upoważnienia Przewodniczącego Sejmiku do zlecania Komisji rewizyjnej zadań kontrolno – sprawdzających w określonych sytuacjach wymagających szybkiego działania. Zmierzałoby to w kierunku umocnienia pozycji Przewodniczącego Sejmiku w stosunku do Zarządu Województwa. Takie rozwiązanie prawne pozwoliłoby lepiej, bardziej operatywnie wykorzystać komisję Rewizyjną w celu dostarczenia Sejmikowi potrzebnych wiarygodnych informacji.

Kolejnym zagadnieniem, któremu chciałbym poświęcić parę zdań jest przygotowanie merytoryczne i kompetentne członków Komisji Rewizyjnej na poziomie województwa oraz organizacja pracy komisji. Osobiście przywiązuję dużą wagę do tych zagadnień, gdyż uważam, że źle prowadzona kontrola przez niekompetentnych, nieprzygotowanych członków zespołu kontrolnego może przynieść więcej szkody niż korzyści. Takie działania prowadzą do nieprawdziwych, często krzywdzących ocen. Prowadzić to może do kompromitacji komisji i całego Sejmiku.

W swojej pracy jestem bardzo wyczulony na przygotowanie członków komisji do zadań, które im stawiam. Omawiamy problematykę kontroli, jej zakres, staramy się zdobyć jak najwięcej informacji dotyczących jednostki którą będziemy oceniać. Myślę, że dzięki takiemu podejściu do naszych zadań na przestrzeni minionych lat nie było żadnych incydentów. Oceniam, że przygotowanie członków naszej Komisji Rewizyjnej do prowadzenia skomplikowanej procedury sprawdzająco – kontrolnej jest zróżnicowane i nie zawsze wystarczające.

Na przestrzeni kończącej się kadencji komisja w poszczególnych latach zawsze zrealizowała w pełni plan pracy, którego tematyka była bardzo szeroka. Ilość plenarnych posiedzeń komisji w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- rok 1999 – 9 posiedzeń,
- rok 2000 – 11 posiedzeń,
- rok 2001 – 11 posiedzeń.

Wiele godzin przepracowały zespoły kontrolne naszej komisji. Szczególnie dużo pracy i czasu poświęcamy ocenie wykonania budżetu i przygotowaniu wniosku o udzielenie absolutorium dla Zarządu Województwa.

Po wyborach samorządowych w roku 2002 skład liczebny Sejmiku ulegnie znacznemu zmniejszeniu (dotychczas 50 radnych, po wyborach 33 radnych). Uważam, że zmniejszając liczbę radnych na poziomie sejmiku ustawodawca powinien pójść w kierunku umocnienia pozycji Komisji rewizyjnej. W przeciwnym razie źle dobrana, niekompetentna Komisja Rewizyjna nie spełni swoich ustawowych zadań i może powstać wiele nieprawidłowości na styku Zarząd Województwa, Urząd Marszałkowski a Sejmik. W jaki sposób to rozwiązać ? Zachęcam do dyskusji na ten temat.

Osobiście uważam, że radni pracujący społecznie i przyjeżdżający tylko na posiedzenia komisji, które odbywają się raz w miesiącu i analizujący materiały, które przedłoży Urząd Marszałkowski nie spełniają wyznaczonego komisji zadania. Dobór radnych na członków Komisji Rewizyjnej musi być bardzo staranny, powinni to być najbardziej kompetentni członkowi Sejmiku. Wzmocnieniu powinna ulec pozycja Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Sejmiku. Odrywając się od pracy zawodowej i przyjeżdżając do Biura Sejmiku nawet 2 razy w tygodniu nie jest on w stanie dokładnie zgodnie z duchem ustawy i Statutu Województwa przygotować materiały, przeanalizować wszystkie informacje i na bieżąco informować Przewodniczącego Sejmiku o wielu sprawach. Ponadto uważam, że Przewodniczący Komisji Rewizyjnej powinien brać udział w niektórych posiedzeniach pozostałych komisji. Pozwoliłoby to mu na pełne i bieżące orientowanie się w problemach będących w okresie późniejszym przedmiotem kontroli komisji.

Ważnym elementem w działaniu Komisji Rewizyjnej jest pomoc jaką otrzymuje ona od Regionalnej Izby Obrachunkowej. Mogę z dużym zadowoleniem stwierdzić, że

współpraca, instruktaż i wszelka inna pomoc, o jaką komisja prosi jest zadowolająca. Pracownicy Regionalnej Izby Obrachunkowej przeszkolili członków naszej komisji i na bieżąco utrzymują z nami kontakt.

Reasumując chciałbym stwierdzić, że Komisja rewizyjna Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego właściwie wykonuje swoje zadania. Na pełną ocenę naszej pracy przyjdzie jeszcze czas po zakończeniu kadencji.

Uważam również, że jako radni pierwszej kadencji samorządu wojewódzkiego mamy obowiązek poszukiwać nowych rozwiązań i dokonywać ocen. Bardzo cenne są również własne poglądy i przemyślenia.

Zachęcam samorządowców szczebla powiatowego, a głównie Przewodniczących Komisji Rewizyjnych w Radach powiatów do przedstawiania własnych doświadczeń.

*Przewodniczący Komisji Rewizyjnej
Sejmiku Kujawsko – Pomorskiego
Tadeusz Rokoszewski*

POMOC PUBLICZNA DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

I. Wprowadzenie

Dnia 1 stycznia 2001 roku weszła w życie ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców opublikowana w Dz. U. z dnia 27 lipca 2000 r. Nr 60, poz. 704. Przepisy tej ustawy są wyrazem dostosowywania polskiego systemu prawnego do regulacji europejskich w zakresie prawa konkurencji, w tym reguł dopuszczalności i udzielania pomocy publicznej.

Pomoc publiczna polega na dokonywaniu na rzecz przedsiębiorców - lub za przedsiębiorców - wydatków ze środków publicznych, a także na pomniejszaniu świadczeń należnych od przedsiębiorców na rzecz sektora finansów publicznych. Przez pomoc publiczną (art. 4) ustawy, należy rozumieć bezpośrednie lub pośrednie przysporzenie korzyści finansowych określonym przedsiębiorcom uprzywilejowując ich w stosunku do konkurentów. Ustawa definiuje formy i rodzaje pomocy publicznej, określa ogólne warunki dopuszczalności pomocy, omawia rodzaje pomocy (eksportowa, regionalna, sektorowa, horyzontalna) oraz określa tryb nadzorowania pomocy publicznej dla przedsiębiorców. Przy czym przez termin „przedsiębiorca” w rozumieniu art. 2 ust. 2 - 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178) należy rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną oraz nie mającą

osobowości prawnej, spółkę prawa handlowego, która zawodowo, we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą. Za przedsiębiorcę uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Pomoc publiczna może przybrać różne formy, które sklasyfikowano według ustawy (art. 4 pkt 1 ppkt a do g) w następujących grupach:

- dotacje i ulgi podatkowe,
- dokapitalizowania przedsiębiorców w sytuacjach lub na warunkach odbiegających od normalnych praktyk inwestycyjnych, jakie stosują prywatni inwestorzy w gospodarce rynkowej,
- pożyczki lub kredyty udzielane przedsiębiorcom na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
- poręczenia lub gwarancje udzielane za zobowiązania przedsiębiorców na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
- zaniechania ustalania zobowiązania podatkowego lub poboru podatku, odroczenia, rozłożenia na raty podatku lub zaległości podatkowej,
- umorzenia, odroczenia lub rozkładanie na raty innych niż wyżej wymienionych, należnych od przedsiębiorcy świadczeń pieniężnych stanowiących środki publiczne (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych) oraz odstąpienia od ich ustalania lub poboru,
- zbycia lub oddania do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku.

Ustawa w art. 3 zawiera także katalog wyłączeń przedmiotowych, stanowiąc, że przepisów ustawy nie stosuje się do pomocy udzielanej w zakresie tworzenia i rozbudowy infrastruktury technicznej, pod warunkiem że nie jest przeznaczona dla określonego przedsiębiorcy.

Ogólną przesłanką ustawy w zakresie ochrony konkurencji, jest zakaz udzielania pomocy, która może istotnie ograniczyć lub zniekształcić konkurencję, a także uniemożliwić lub istotnie utrudnić powstanie konkurencji z wyjątkami ściśle przez ustawę określonymi (art. 7 ust. 1 i 2).

Na podstawie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców w lutym 2001 roku Rada Ministrów wydała pakiet rozporządzeń wykonawczych dotyczących sposobu udzielania pomocy, przeliczania

wartości udzielanej pomocy na równą jej wartość dotacji oraz nadzoru nad udzielaniem pomocy oraz zakresu i trybu składania informacji o udzielonej pomocy. Rozporządzenia o których mowa ogłoszone zostały w Dziennikach Ustaw Nr 16, poz. 171 i 172, Nr 28, poz. 302 do 311, Nr 49, poz. 511 oraz Nr 69, poz. 718.

II. Rodzaje pomocy i krótką ich charakterystyka

Ustawa w art. 4 pkt. 3 do 6 wymienia cztery rodzaje pomocy, to jest: eksportową, regionalną, sektorową i horyzontalną.

1. Jak wskazuje nazwa **pomoc eksportowa** dotyczy wszelkiej pomocy związanej z dystrybucją i funkcjonowaniem działalności eksportowej, bez pokrywania kosztów udziału w targach, promocji produktów, usług konsultacyjnych.
2. **Pomoc sektorowa** to pomoc, której podstawowym warunkiem udzielenia jest przynależność przedsiębiorcy do określonej grupy wyodrębnionej w oparciu o kryterium przedmiotu prowadzonej działalności gospodarczej. Akty wykonawcze do ustawy o pomocy publicznej wprowadzają szczególne zasady udzielania pomocy przedsiębiorcom działającym w sektorach, tzn. warunki jej dopuszczalności, maksymalne wielkości oraz obowiązki związane z monitorowaniem udzielonej pomocy. Na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy wydanych zostało sześć rozporządzeń wykonawczych ogłoszonych w Dziennikach Ustaw Nr 28, poz. 303, 304, 305, 309, 310 oraz w Dz. U. Nr 49, poz. 511.
3. **Pomoc regionalna** skierowana jest do określonej grupy przedsiębiorców w oparciu o kryterium prowadzenia działalności gospodarczej na oznaczonym obszarze. Szczegółowe warunki dopuszczalności jej udzielenia określone zostały w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 lutego 2001 r. w sprawie pomocy regionalnej dla przedsiębiorców (Dz. U. Nr 28, poz. 306). Pomoc ta zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy publicznej może być przeznaczona jedynie na wspieranie nowych inwestycji bądź na tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją.
4. **Pomoc horyzontalna** zgodnie z ustawą to pomoc, której warunki udzielania nie są związane z prowadzeniem działalności ani na oznaczonym obszarze, ani w oznaczonym sektorze. Zakres pomocy horyzontalnej określony został w ustawie bardzo szeroko, bowiem dopuszczalna jest pomoc horyzontalna wspierająca restrukturyzację przedsiębiorstw, utrzymanie poziomu zatrudnienia lub tworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach, prowadzenie prac badawczo – rozwojowych, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, rehabilitację i zatrudnienie osób niepełnosprawnych, szkolenie specjalistyczne lub ogólne określonych przedsiębiorców związane z rozwojem ich przedsiębiorstw oraz działania przedsiębiorcy w zakresie ochrony środowiska, inwestycji energooszczędnych. Zakres tej pomocy obejmuje również dopuszczalność pomocy doraźnej najczęściej występującej.

Ostatnie dwa rodzaje pomocy publicznej znajdują się w kręgu naszego zainteresowania z uwagi na to, że występują lub mogą wystąpić (inwestycje).

Zanim przejdziemy do usytuowania pomocy publicznej w systemie podatkowym omówienia wymagają przypadki, w których dofinansowanie przedsiębiorców publicznych uznane będzie za pomoc (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 lutego 2001 r. Dz. U. Nr 28, poz. 307).

Przedsiębiorcami publicznymi w rozumieniu ustawy (art. 4, pkt 15) są przede wszystkim przedsiębiorstwa państwowe lub komunalne, a także jednoosobowe spółki Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, spółki akcyjne lub z ograniczoną odpowiedzialnością, w których podmiotami dominującymi są Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego. Za pomoc uznaje się dofinansowanie przedsiębiorców publicznych w formie:

- 1) dotacji, w tym również na pokrycie strat poniesionych na prowadzonej działalności gospodarczej,
- 2) umarzania należności,
- 3) zrzeczenia się udziału w zyskach (dywidendy),
- 4) zamiany wierzytelności na udziały lub akcje w spółce handlowej będącej przedsiębiorcą publicznym,
- 5) udzielania kredytów, pożyczek, gwarancji lub poręczeń przedsiębiorcom publicznym na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku, również udzielenie kredytów, pożyczek niezabezpieczonych lub niewystarczająco zabezpieczonych ze względu na brak zdolności kredytowej przedsiębiorcy publicznego,
- 6) dokapitalizowania przedsiębiorcy publicznego, przy czym za pomoc przy dokapitalizowaniu uznaje się sytuację gdy:
  - kwota, którą dokapitalizowano przedsiębiorcę, nie zwróci się w odpowiednim czasie w postaci dywidend lub zwyżki udziałów lub akcji,
  - przedsiębiorca nie uzyskałby na rynku środków finansowych do podwyższenia kapitału z uwagi na ujemny poziom przepływów pieniężnych,
  - skutkiem dokapitalizowania jest znaczące zwiększenie udziału Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego w kapitale zakładowym,
  - dokapitalizowanie ma charakter krótkoterminowy, z określonym z góry terminem i ceną odsprzedaży w celu umorzenia,
  - udzielający pomocy nabywa akcje lub udziały w wysokości przewyższającej sumę aktywów netto w spółce,
  - dokapitalizowanie dotyczy nowo powstałego przedsiębiorcy, który przejął prowadzenie działalności gospodarczej przynoszącej stratę od przedsiębiorcy publicznego.

III. Zasadność i miejsce „ustawy pomocowej” w systemie prawa podatkowego, w tym samorządowego

W nomenklaturze przyjętej w Układzie Europejskim pomoc publiczna w formie zwolnień i ulg podatkowych jest zaliczana do grupy A, zawierającej głównie dotacje, zwolnienia i ulgi podatkowe. Akty prawne regulujące warunki dopuszczalności, zasady udzielania oraz nadzorowania pomocy publicznej (ustawa oraz wydane na jej podstawie rozporządzenia), pozwalają na realizowanie pomocy przedsiębiorcom w sferze podatków poprzez następujące działania:

- zwolnienia z podatku i opłaty,
- obniżenia lub zmniejszenia, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku, a także obniżenie wysokości opłaty,
- zaniechania poboru podatku lub opłaty,
- umorzenia zaległości podatkowych, odsetek od zaległości podatkowych,
- umorzenia opłaty, odsetek za zwłokę z tytułu opłaty,
- rozłożenia na raty zaległości lub bieżących należnych podatków i opłat,
- odroczenia terminu płatności.

Pomoc w wyżej wymienionych formach może dotyczyć zarówno podatków i opłat stanowiących dochody budżetu państwa, jak i dochodów i opłat lokalnych jednostek samorządu terytorialnego. Skierowana może być na działania doraźne poprawiające bieżącą sytuację finansową przedsiębiorcy, bądź być efektem premiowania działań inwestycyjnych **zgodnych ze strategią rozwoju** lub tworzenia nowych miejsc pracy.

Przedmiotowe zwolnienie z podatku, obniżenie lub zmniejszenie, zaniechanie poboru podatku należy zaliczyć do pomocy regionalnej, która może być przeznaczona jedynie na wspieranie nowych inwestycji bądź tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją. Szczegółowe warunki dopuszczalności jej udzielenia określone zostały w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 lutego 2001 r. w sprawie pomocy regionalnej dla przedsiębiorców (Dz. U. Nr 28, poz. 306).

Zgodnie z § 4 cytowanego rozporządzenia pomoc na nowe inwestycje może być udzielona pod warunkiem posiadania co najmniej 25% udziału własnego przedsiębiorcy w nakładach inwestycyjnych oraz założeniu, iż działalność gospodarcza związana z daną inwestycją będzie prowadzona przez co najmniej pięć lat od daty udzielenia pomocy.

Natomiast zgodnie z § 5 rozporządzenia pomoc na tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją, może być udzielona pod warunkiem zachowania utworzonych miejsc pracy przez co najmniej pięć lat od dnia jej udzielenia. W obydwu przypadkach wielkość pomocy nie może przekroczyć maksymalnej pomocy dla danego obszaru, określonej w § 3 rozporządzenia o pomocy regionalnej, przy czym kwoty pomocy regionalnej otrzymane z kilku źródeł sumuje się. Ustalona została 50%

maksymalna intensywność pomocy regionalnej dla przedsiębiorców dla obszarów obejmujących województwa (poziom drugi NTS 2 - określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2000 r. w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych dla Celów Statystycznych - Dz. U. Nr 58, poz. 685 i z 2001 r. Nr 12, poz. 101).

Natomiast 40% maksymalna wysokość dotyczy podregionów oznaczonych numerami statystycznymi 4, 17 i 30 czyli miast na prawach powiatu Wrocławia, Krakowa, Gdańska, Gdyni, Sopotu. Maksymalną 30% wysokość pomocy ustalono dla podregionów oznaczonych numerami statystycznymi 22 i 42 to jest dla powiatu warszawskiego i miasta na prawach powiatu Poznania.

Przy obliczaniu wielkości pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji uwzględnia się koszty nabycia gruntów, nakłady na budowle i budynki, nakłady na wyposażenie nowych obiektów. Natomiast wielkość pomocy na tworzenie nowych miejsc pracy uwzględnia wartość ponoszonych przez przedsiębiorcę dwuletnich kosztów pracy nowo zatrudnianych pracowników (płace brutto i pochodne).

Pozostałe wymienione działania w zakresie pomocy publicznej stanowią formę pomocy doraźnej docelowo ukierunkowanej na restrukturyzację przedsiębiorstwa, poprawę płynności finansowej firmy, utrzymania poziomu zatrudnienia. Zadaniem pomocy restrukturyzacyjnej jest przywrócenie przedsiębiorstwu długookresowej zdolności do konkutowania na rynku, a powiązana winna być z prywatyzacją albo restrukturyzacją majątkową, finansową i organizacyjną. Pomoc, która udzielana jest w celu utrzymania poziomu zatrudnienia jest zawsze udzielana na czas określony i może zostać uzależniona od odpowiedniego przeszkolenia lub przekwalifikowania pracowników.

Stosowanie wszelkich ulg i ułatwień w spłacie zobowiązań podatkowych zgodnie z wprowadzonymi zmianami w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (art. 48 § 2 a i art. 67 § 1 a) następować może tylko z zachowaniem zasad określonych w ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców. Nie oznacza to, iż organy podatkowe zwolnione są z badania interesu podatnika lub interesu publicznego przy postępowaniu w sprawie umorzenia zaległości podatkowej, odroczenia płatności lub rozłożenia na raty. Istnienie uzasadnionego interesu po stronie podatnika lub interesu publicznego stanowi nadal podstawową przesłankę oceny wniosku podatnika. Ustalenie przez organ rozpatrujący wniosek istnienia takiego interesu otwiera drogę do oceny wniosku z punktu widzenia przepisów ustawy o pomocy publicznej, które w świetle przepisów art. 48 § 2 a i art. 67 § 1 a Ordynacji podatkowej powinny być stosowane wprost, a nie odpowiednio.

Każda ulga w zapłacie podatku ma charakter wyjątkowy, a decyzje organów podatkowych mają charakter uznaniowy i wydawane są w sprawach indywidualnych. Dla

wyjaśnienia charakteru wyjątkowości możemy rozważyć udzielenie ulgi w postaci umorzenia zaległości podatkowych. Gdy podmiot gospodarczy nie wywiązuje się w terminie z zobowiązań podatkowych, a następnie wnosi o ich umorzenie, dochodzi do konfliktu interesu strony z interesem państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, które zainteresowane są regularnym otrzymywaniem podatków zasilających ich budżet. Obecny stan gospodarczy kraju sprawia, że wiele podmiotów boryka się z trudnościami. W takiej ogólnie panującej sytuacji **nie może być podstawą** wniosku o umorzenie zaległości podatkowej lub odsetek **jedynie twierdzenie, iż strona pozostaje w trudnej sytuacji finansowej**, pozostaje to bowiem w sprzeczności z powszechnością opodatkowania, a więc nie ma charakteru wyjątkowości.

Na zakończenia tego rozdziału wyjaśnienia wymaga zagadnienie budzące wiele emocji i sprzecznych opinii, a dotyczące pytania - w jakich przypadkach ustalenie niższej stawki podatku lub zwolnienie z podatku będzie pomocą publiczną?

Jako odpowiedź cytuję poniżej stanowisko Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przesłane do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie za pismem Nr DDO 062-251/3/2001/JK z dnia 12 października 2001 r.

„Ustawa z 11 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. Nr 9, poz. 31) stanowi w art. 5, że gmina może określić stawkę podatku od nieruchomości nie niższą niż 50% maksymalnej stawki tego podatku określonej w ustępie 1 wyżej wymienionego artykułu. Ustanowienie jednej stawki podatku w granicach określonych ustawą nie jest pomocą publiczną. Natomiast zróżnicowanie stawek w obrębie jednej grupy podatników - przedsiębiorców, tj. wprowadzenie więcej niż jednej stawki w odniesieniu do tej grupy podatników, powoduje, że przedsiębiorcy płacący niższą z ustalonych stawek są uprzywilejowani w porównaniu z pozostałymi podatnikami będącymi przedsiębiorcami. Dlatego też należy przyjąć, że przedsiębiorca płacący podatek od nieruchomości według niższej ze stawek otrzymuje pomoc publiczną równą różnicy między wyższą i niższą ze stawek.

Dodatkowe zwolnienie z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców wprowadzone przez radę gminy na podstawie art. 7 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy stanowią pomoc publiczną. Wprowadzenie przez radę gminy na podstawie art. 12 ust. 4 o podatkach i opłatach lokalnych innych zwolnień dla przedsiębiorców, niż te, o których mowa w art.12 ust 1 tej ustawy, stanowi pomoc publiczną.”

IV. Sumowanie środków pomocy publicznej oraz sposób przeliczania pomocy publicznej udzielanej w różnych formach na równą jej wartość dotacji

Przedsiębiorca ubiegający się o pomoc zobowiązany jest do przedłożenia organowi jej udzielającemu informacji na temat pomocy uzyskanej w okresie trzech lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie pomocy. Jest to warunek konieczny do rozpatrzenia wniosku przez każdy organ, do którego przedsiębiorca się zwraca.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. przepisy tej ustawy stosuje się do udzielenia pomocy, w wyniku której przedsiębiorca otrzyma pomoc, której wartość, łącznie z udzieloną pomocą w ciągu kolejnych trzech lat poprzedzających dzień tego udzielenia przekracza kwotę będącą równowartością 100 tys. EURO. Jednocześnie art. 2 ust. 3 stanowi, iż w przypadku korzystania z pomocy na podstawie **różnych tytułów**, kwot pomocy spełniających warunek z ust. 2 **nie sumuje się**. W celu ustalenia, czy do udzielonej pomocy **mają zastosowanie przepisy ustawy**, dokonuje się kumulacji udzielanej pomocy z pomocą już udzieloną według następującej zasady: sumuje się wartość pomocy, która ma być udzielona z wartością pomocy udzielonej w okresie trzech kolejnych lat poprzedzających dzień tego udzielenia - jeżeli kumulowaną pomoc zaliczymy do **tego samego tytułu** (niezależnie od jej wielkości). Natomiast w celu ustalenia, czy w związku z udzieloną pomocą należy **wystąpić o opinię** (przekroczenia równowartości jednego mln EURO - art. 25 ustawy o pomocy publicznej), dokonuje się sumowania pomocy udzielonej z pomocą udzieloną w ciągu ostatnich trzech lat jeżeli w obrębie każdego sumowanego tytułu, po zastosowaniu reguły kumulacji przedstawionej wyżej, wartość pomocy przekroczyła 100 tys. EURO (tj. jeżeli w ramach jakiegoś tytułu wartość pomocy nie przekroczyła 100 tys. EURO, nie sumujemy go z pozostałymi). Bardzo istotnym w postępowaniu przy ustalaniu powyższego jest fakt, że przez trzy kolejne lata **nie należy rozumieć pełnych lat kalendarzowych, lecz ilość dni przeliczoną na pełne lata**.

Jeżeli z informacji, którą otrzyma organ udzielający pomocy będzie wynikało, że łączna wielkość pomocy nie przekracza 100 tys. EURO stosuje się tylko niektóre przepisy ustawy, a mianowicie przepisy ogólne zawarte w art. 1 - 4, przepisy art. 35 i 36 dotyczące obowiązków sprawozdawczych odpowiednio organów udzielających pomocy i organu nadzorującego; art. 37 ust. 1, 4 określające obowiązki informacyjne przedsiębiorców oraz art. 38 dotyczący tajemnicy służbowej.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 20 lutego 2001 r. w sprawie sposobu przeliczania pomocy publicznej udzielanej w różnych formach na równą jej wartość dotacji (Dz. U. Nr 28, poz. 308) podaje zasady dokonywania przeliczeń, a w odniesieniu do najczęściej spotykanych rodzajów pomocy zamieszcza wzory. Stosując odpowiednie wzory możemy stwierdzić, że np.:

- 1) kwota zmniejszenia wartości podatku lub jego zwrot, jeżeli stanowi pomoc publiczną, jest równoważna kwocie pomocy,
- 2) umorzenie zaległości podatkowej wraz z należną częścią odsetek stanowi pomoc w kwocie będącej sumą umorzonych zaległości,
- 3) udzielenie poręczenia to pomoc, której kwota stanowi iloczyn wartości poręczenia i wskaźnika ryzyka udzielenia takiego poręczenia, określonego przez organ udzielający pomocy (np. Ministerstwo Finansów, gmina),

- 4) przy odroczeniu terminu płatności podatku albo rozłożeniu na raty podatku lub zaległości podatkowej rozporządzenie podaje wzór zbliżony do stosowanego przy naliczaniu opłaty prolongacyjnej, z tym, że w miejsce stopy naliczania opłaty prolongacyjnej wpisano różnicę stóp:
- w przypadku podatku - komercyjnej, pozyskania kapitału i stopy naliczania opłaty prolongacyjnej,
  - w przypadku zaległości - naliczania odsetek za zwłokę i stopy naliczania opłaty prolongacyjnej.

Szczegółowy sposób przeliczania różnych form pomocy na równowartość dotacji określa wyżej cytowane rozporządzenie.

V. Sprawozdawczość i nadzór

Wzory sprawozdań (załączniki nr 1, 2, 3) oraz instrukcje ich sporządzania określa rozporządzenie Rady Ministrów z 16 stycznia 2001 r. w sprawie określenia zakresu obowiązków informacyjnych będących podstawą sporządzania sprawozdań dotyczących udzielonej pomocy i informacji o zaległościach w regulowaniu należności i zobowiązań przedsiębiorców wobec Skarbu Państwa. Wymienione rozporządzenie zawiera w zależności od rodzaju sprawozdania szczegółowe wykazy „**form pomocy**”, „**tytuły pomocy**” oraz „**podstawy prawne**” z oznaczeniami kodowymi, które są podstawą sporządzania sprawozdań.

Organy udzielające pomocy zobowiązane są do przedkładania organowi nadzorującemu, ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych oraz ministrowi właściwemu do spraw gospodarki w terminie 30 dni od zakończenia każdego kwartału i w terminie 60 dni od zakończenia roku sprawozdań dotyczących udzielonej pomocy (art. 35 ust. 2 ustawy). Ponadto organy udzielające pomocy zobowiązane są do przekazywania ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych w terminie 60 dni od zakończenia każdego kwartału i roku, informacji dotyczących zaległości w regulowaniu należności i zobowiązań Skarbu Państwa (art. 35 ust. 5 ustawy).

Zgodnie z art. 37 ustawy przedsiębiorcy korzystający z pomocy zobowiązani są do udzielania w terminie (nie krótszym niż 30 dni) wskazanym przez organ jej żądający, informacji dotyczących otrzymanej pomocy. Zobowiązani są również do składania organowi nadzorującemu okresowych sprawozdań dotyczących otrzymanej pomocy.

Organem nadzorującym jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zadania, zakres oraz uprawnienia organu nadzorującego określa Rozdział 6 ustawy „Nadzorowanie pomocy”. Jednym z elementów nadzoru jest wydawanie opinii do:

- 1) projektu aktu normatywnego, który stanowić będzie podstawę udzielenia pomocy,

„Art. 24 ustawy o pomocy publicznej nakłada na organy administracji rządowej i samorządowej obowiązek przedkładania do zaopiniowania przez Prezesa UOKiK-organ nadzorujący, projektów aktów normatywnych, które będą podstawą udzielenia pomocy publicznej. W związku z powyższym, obowiązkiem temu podlegać będą tylko te projekty aktów normatywnych, które przewidują udzielenie pomocy publicznej przedsiębiorcom, niezależnie od wielkości tej pomocy. Do zaopiniowania powinien zostać przedłożony ostateczny projekt aktu normatywnego będącego podstawą udzielenia pomocy. Opinia organu nadzorującego jest wiążąca w zakresie postanowień uchwały dotyczących udzielania pomocy publicznej. Dlatego też wszelkie zmiany warunków udzielania pomocy (w szczególności zmiana tytułu lub innych istotnych postanowień uchwały w tym zakresie), wprowadzone do projektu uchwały po wydaniu wyżej wymienionej opinii, powodują konieczność ponownego przedstawienia projektu uchwały do zaopiniowania przez organ nadzorujący. Oznacza to, iż wprowadzenie przez radę gminy innych ulg, zwolnień niż przewidziane w zaopiniowanym projekcie uchwały wymaga uzyskania opinii organu nadzorującego.”

Informacje zawarte w cudzysłowach, to stanowisko Prezesa UOKiK (patrz rozdz. III)

2) projektu umowy, uchwały lub decyzji wydawanej przez organ udzielający pomocy.

Organ udzielający pomocy przed wydaniem decyzji lub zawarciem umowy o udzielenie pomocy, w przypadku, gdy wartość tej pomocy łącznie z pomocą udzieloną w okresie trzech kolejnych lat poprzedzających dzień wystąpienia przekracza kwotę będącą równowartością jednego mln EURO, przesyła do zaopiniowania projekt takiej umowy lub decyzji. **Ponadto organy udzielające pomocy zobowiązane są do badania skuteczności oraz efektywności udzielonej pomocy.**

Dla ujednoczenia procedur, właściwego nadzoru i sporządzania sprawozdań opracowano załączniki do wniosku przedsiębiorcy o ulgę (pomoc), które stanowią załączniki do niniejszego opracowania. Wspomnieć należy, że omawiana ustawa przewiduje również sankcje karne (art. 41) w przypadku nie dopełnienia obowiązków sprawozdawczych, nie udzielenia informacji, przekazania informacji niezgodnych ze stanem faktycznym lub po upływie wyznaczonego terminu. Sankcją karną jest grzywna.

Krystyna Majewska
Dyrektor
Wydziału Podatków i Opłat
Urzędu Miasta Bydgoszcz

Wzór
Załącznik do wniosku o ulgę
z dnia .....
(znak)
.....

.....
.....
Imię i nazwisko przedsiębiorcy, nazwa przedsiębiorcy

.....
.....
Adres przedsiębiorcy

.....
.....
Forma prawna przedsiębiorcy

.....
.....
Klasa PKD lub EKD

.....
.....
NIP

.....
.....
Data rozpoczęcia działalności

.....
.....
Liczba zatrudnionych

.....
.....
Udzielona ulga, pomoc przeznaczona zostanie na .....

.....
.....
Niniejszym oświadczam/my, że stosowanie do art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz. U. Nr 60 poz. 704) uzyskałem pomoc publiczną w latach .....

.....
.....
w następującej formie:

1) dotacja (kwota, tytuł prawny) .....

.....
.....
2) ulg podatkowych (kwota, tytuł prawny) .....

.....
.....
3) zaniechania ustalenia zobowiązania podatkowego lub poboru podatku, odroczenia, rozłożenia na raty podatku lub zaległości podatkowej oraz umorzenia zaległości podatkowej (kwota tytuł prawny) .....

- 4) umorzenia, odroczenia, rozłożenia na raty inne niż wymienione w pkt 6 należnych od przedsiębiorcy świadczeń pieniężnych stanowiących środki publiczne np. opłaty lokalne, środki na ubezpieczenia społeczne, fundusz pracy i inne (kwota, tytuł prawny) .....
- 5) pożyczek lub kredytów udzielonych przedsiębiorcy na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku (kwota tytuł prawny) .....
- 6) poręczeń lub gwarancji udzielonych za zobowiązania przedsiębiorcy na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku (kwota tytuł prawny) .....
- 7) dokapitalizowania przedsiębiorcy w sytuacjach lub na warunkach odbiegających od naturalnych praktyk w gospodarce rynkowej (kwota, tytuł prawny) .....
- 8) zbycia lub oddania do korzystania z mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku (kwota tytuł prawny) .....
- 9) innych ulg np. przyspieszona amortyzacja, pomoc eksportowa itd. (kwota tytuł prawny) .....

Wielkość pomocy dotychczas otrzymanej określona finansowo ekwiwalentem dotacyjnym netto – zastosowano wzór dla .....

Oświadczenie niniejsze składam świadomy odpowiedzialności prawnej wynikającej z art. 247 kodeksu karnego

.....
miejsowość, data

.....
podpis przedsiębiorcy

Wzór
Załącznik do wniosku o ulgę
z dnia .....
(znak)
.....

Część II – Rozpatrzenie wniosku

1. Forma pomocy .....

(odroczenie terminu płatności, rozłożenie na raty, umorzenie zaległości podatkowej, umorzenie odsetek od zaległości podatkowej, inne – podać jakie)

2. Tytuł pomocy .....

3. Podstawa prawna:

a) ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 1997 r. Nr 137, poz. 926 z późn. zm.) – art. 67, art. 48 § 1, art. 48 § 2

b) akty prawa miejscowego .....

c) inne .....

4. Proponowany sposób rozstrzygnięcia wniosku .....

5. Obliczenie wielkości .....

6. Decyzja organu

Nr ..... data .....

Treść rozstrzygnięcia .....

Przeznaczenie pomocy .....

7. Wprowadzone do sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej za kwartał .....

rok ..... w poz. ....

.....
podpis